

Обоснованы направления развития рынка биотоплива, перспективы обеспечения и повышения эффективности использования топливно-энергетических ресурсов в аграрной сфере экономики Украины.

Энергетические ресурсы, инновационное развитие, научно-техническая политика, альтернативные виды топлива, биотопливо.

In-process grounded directions of market of biopropellant, prospect of providing and increase of efficiency of the use of fuel and energy resources development are in the agrarian sphere of economy of Ukraine.

Power resources, innovative development, scientific and technical policy, alternative types of fuel, biopropellant.

УДК 631.147:636.5(477)

ОПТИМАЛЬНА ФОРМА ГОСПОДАРЮВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ІЗ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ ПТАХІВНИЦТВА

Т. М. Васюта, аспірант*

Запропоновано оптимальну форму господарювання, яка використовується в органічному птахівництві за умови збереження навколишнього середовища, з урахуванням вимог до сертифікування органічних птахівничих господарств. Сформовано методичку та описано приклад розрахунку кількості утримуваної птиці, розміру майданчику для вигулу, розмір пташника для утримання птиці. Коротко розраховано собівартість та прибутковість з відгодівлі гібридної птиці «бройлер».

Управління, підприємство, птахівництво, органічний продукт.

Оптимальна форма господарювання підприємств з органічної продукції птахівництва є тією формою господарювання, яка використовується в органічному птахівництві та потребує подальшого вивчення. Необхідно детальніше описати методи розрахунку кількості поголів'я, розміри майданчика для вигулу птиці та розмір пташника для її утримання, не порушуючи екологічних норм.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми розвитку органічного виробництва продукції птахівництва досліджують Ш. І. Борживой, Р. Г. Дубас, В. С. Джигирей, А. Ендрес, У. Іржи, Є. В. Милованов, М. І. Сафронська, Г. В. Савицька, Ю. Ю. Туниця,

* Науковий керівник - доктор економічних наук, професор Г. М. Чорний

О. М. Царенко, які розвивають екологічні напрями виробництва, обґрунтовують важливість збереження навколишнього середовища, формують основні теоретичні напрями вивчення поставленого завдання.

Мета дослідження – запропонувати оптимальну форму господарювання підприємства органічної продукції птахівництва, виходячи з розрахунку екологічного навантаження на навколишнє середовище.

Виклад основного матеріалу. На основі збірника вимог до органічного птахівництва запропоновано формування таких підприємств, які б своєю діяльністю не завдавали шкоди навколишньому середовищу. Їх можемо назвати оптимальними формами (див. таблицю).

Вимоги до органічного птахівництва*

Назва утримуваної птиці	Площа у приміщенні (чиста площа, яку можуть використовувати тварини)			Площа на відкритих майданчиках (м ² площі на голову, по черзі)	Максимальна кількість тварин на 1 га
	Кількість птиці на 1 м ²	см сідала на тварину	Гніздо		
Кури-несучки	6	18	7 несучок на гніздо або, у випадку спільного гнізда, 120 см ² на одну несучку	4, за умови отримання обмеження у 170 кг азоту на 1 га на рік	230
Птиця на відгодівлі (у стаціонарних пташниках)	10, не більш ніж 21 кг живої ваги на 1 м ²	20 (тільки для цесарок)		4 бройлери і цесарки, 4,5 качки, 10 індиків, 15 гусей	580 (бройлери)

*Для всіх зазначених видів не можна перевищувати обмеження у 170 кг. азоту на 1 га на рік [2, с.151–152].

Для розрахунку кількості утримуваної птиці у фермерському господарстві запропоновано використовувати подану формулу:

$$П = \sum_{i=1}^n S_{га.} \times K_{норм.} \quad (1.1)$$

де П – кількість поголів'я, яку пропонується утримувати фермерському господарству;

$S_{га.}$ – сума всіх земельних ділянок;

$K_{норм.}$ – нормована кількість певного виду птиці, яку дозволено утримувати на 1 га (див. таблицю).

Для розрахунку розмірів майданчиків для вигулу птиці пропонується використовувати наступну формулу:

$$M = \sum_{i=1}^n П \times S_{норм.}, \quad (1.2)$$

де M – площа утримання на відкритому майданчику вигулу птиці;

Π – загальна кількість поголів'я;

$S_{\text{норм. м}^2}$ – нормована кількість площі м^2 на 1 одну голову (див. таблицю).

Для розрахунку розміру пташника для утримання птиці в закритому приміщенні пропонується використовувати формулу:

$$Y = \frac{\Sigma \Pi}{\Pi_{\text{норм. м}^2}}, \quad (1.3)$$

де Y – розмір пташника для утримання птиці м^2 ;

$\Sigma \Pi$ – поголів'я всієї птиці;

$\Pi_{\text{норм. м}^2}$ – нормована кількість птиці на м^2 (див. таблицю).

Із запропонованої вище методики розрахунку розміру «оптимального для навколишнього середовища підприємства» побудуємо приклад розрахунку фермерського господарства з утримання птиці в розмірі земельного паю 3,5 га. Розрахуємо: а) кількість утримуваної птиці; б) майданчик для вигулу; в) розмір пташника для утримання птиці.

Розрахуємо кількість бройлерів, які плануємо утримувати у фермерському господарстві, не порушуючи екологічну норму викидів азоту 170 кг/1га, використовуючи формулу:

$$\Pi = 3,5 \times 580 = 2030 \text{ гол.} \quad (1.1)$$

Володіючи земельною ділянкою, фермерське господарство за 1 рік може утримувати, не порушуючи екологічних норм, 2030 голів гібридної птиці «бройлер». Забезпечити утримання такої кількості птиці протягом одного циклу (81 день) достатньо важко для невеликого господарства, тому цю кількість доцільно розділити на два цикли утримання, що становитиме 1015 голів птиці. 81 день циклу – мінімальний термін утримання курчат до забою, який визначено постановою, що використовується в органічному птахівництві [2, с.83–84].

Розрахуємо необхідний майданчик для вигулу бройлера, використаємо формулу:

$$M = 2030 \times 4 = 8120 \text{ м}^2 \quad (1.2)$$

З поданого розрахунку, для вигулу бройлера необхідно забезпечити його площею 0,81 га. Використовуючи попередню умову утримання птиці, вигульний майданчик становитиме 4060 м^2 , тобто вдвічі менше від попереднього розміру, тому вигул можна розділити на дві зони, на яких трава для випасу буде встигати відновлюватися.

Розрахуємо площу для утримання птиці у приміщенні в період відгодівлі, використовуючи формулу: (1.3)

$$Y = \frac{1015}{10} = 101,5 \text{ м}^2$$

Отже, площа для утримання птиці в приміщенні в кількості 1015 голів становитиме $101,5 \text{ м}^2$, у розрахунку не більше, ніж 21кг живої ваги на 1 м^2 .

Підрахуємо собівартість відгодівлі гібридної птиці «бройлер» на прикладі фермерського господарства з розміром земельного паю 3,5 га в Івано-Франківській області, виконуючи вищезазначені умови оптимальної форми господарювання у виробництві органічної продукції птахівництва. Вартість одного курчати 17–21 денного віку (підрошеного) на птахофабриці «Варто» Снятинського району коштує 19,2 грн. На приріст 1 кг ваги потрібно 1,9 кг концентрованого корму, вартість 40 кг комбікорму становить 180 грн, якщо бройлер становитиме в забійній вазі 4,5 кг (після 81-денного періоду відгодівлі). Для відгодівлі 1 бройлера потрібно 8,55 кг комбікорму, що в еквівалентній ціні становить 38,5 грн. Отже, собівартість 1 кг м'яса бройлера становить 12,8 грн, не враховуючи природного падежу птиці. Якщо природній падіж становитиме 17%, собівартість зросте на 2,6 грн на 1 кг забійної ваги. Традиційно селянин не оцінює оплату своєї праці, амортизаційні відрахування на утримання птиці та вартість корму, який згодовує з власної присадибної ділянки. Розрахуємо, скільки може заробляти підприємство земельною ділянкою 3,5 га на вирощуванні птиці на м'ясо. Припустимо, що з 2030 голів до забійного періоду збереглося 1685 голів птиці із середньою забійною вагою 3,9 кг, що в сумі становить 6571,5 кг. Якщо здати все м'ясо на м'ясокомбінат за ціною 19,0 грн, отримуємо суму реалізації 124 858,5 грн, собівартість становитиме 84 115,2 грн. Отже, умовний селянський прибуток, який включає і його працю, становитиме 40 743,3 грн або 11 640,9 грн на 1 га чи 3395,3 грн на місяць.

Висновки та перспективи подальших досліджень.

1. Кількість утримуваної птиці в «оптимальному господарстві» розраховується за допомогою норм викидів азоту 170 кг на 1 га, яке виділяє зібраний послід.

2. Оптимальна форма господарювання підприємств органічної продукції птахівництва розраховується на основі європейських директив, за якими сертифікується органічна продукція птахівництва, контролюється вся послідовність вирощування птиці за екологічними нормативами та забезпечуються природні умови утримання птиці.

3. Розрахунок собівартості продукції птахівництва дає змогу передбачити можливий прибуток при вирощуванні птиці на м'ясо.

Список літератури

1. Економіка розвитку : підруч. / [О. М. Царенко, Н. О. Бей, І. І. Д'яконова, І. В. Сало] ; за ред. д. е. н., професора І. В. Сало. – Суми : Університетська книга, 2004. – 590 с.

2. Довідник стандартів ЄС щодо регулювання органічного виробництва та маркування органічних продуктів. Кн.1 / за ред. Є. Милованова, С. Мельника, О. Демидова та ін. – Львів : Піраміда, 2008. – 204 с.

3. Борживой Ш. Органическое сельское хозяйство / [Борживой Шарапатка, Иржи Убан и др.]. – Оломуц : Биоинститут, Чешская Республика. – 2010 г. – 403 с.

4. Сафронська М. І. Проблеми розвитку органічного виробництва продукції тваринництва / М. І. Сафронська, Ю. С. Пеняк // Органічне виробництво і продовольча безпека. – Житомир : Полісся, 2013. – 492 с.

Предложена оптимальная форма хозяйствования, используемая в органическом птицеводстве при условии сохранения окружающей среды, с учетом требований к сертифицированию органических птицеводческих хозяйств. Сформирована методика и описан пример расчета количества удерживаемой птицы, размера площадки для выгула, размер птичника для содержания птицы. Кратко рассчитана себестоимость и прибыльность по откорму гибридной птицы «бройлер».

Управление, предприятие, птицеводство, органический продукт.

In article the optimum form of managing which is used in organic poultry farming at environment preservation is offered. Fulfilling requirements to certification of organic poultry-farming farms. The developed technique the example of calculation of quantity of a withheld bird, the platform size for walking, and the hen house size for the maintenance of a bird also is described. It is shortly calculated prime cost and profitability on assignation of a hybrid bird "broiler".

Management, business, poultry, organic products.

УДК: 368.330.322

ТЕОРЕТИЧНІ МЕТОДИ МІНІМІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РИЗИКІВ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Б. В. Вишнівська, кандидат економічних наук

Подано визначення ризику в інвестуванні, зазначено ключові складові сутності інвестиційного ризику як економічної категорії, граничні значення рівня ризиків, проаналізовано фактори зниження ступеня інвестиційного ризику аграрних підприємств, узагальнено методи зниження інвестиційних ризиків.

Інвестиційний ризик, фактори зниження ризику, відхилення ризику, прийняття ризику, запобігання ризику, методи зниження ризику.

Зіткнення з різноманітними ризиками – звичайна загроза для будь-якого інвестора в умовах сучасної ринкової економіки. Вкладаючи свої кошти у виробництво агропромислових товарів, інвестор, здебільшого, не може мати цілковитої впевненості в суспільному визнанні результатів цього виробництва. На практиці таке визнання залежить від вдалого сполучення різних факторів, отже, інвестори ризикують отримати прибуток менший за очікуваний або навіть зазнати збитків.

© Б. В. Вишнівська, 2014